

75 років від дня народження

КИРИЧЕНКА Віктора Васильовича

Вчений у галузі селекції, генетики та насінництва, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН, Заслужений діяч науки і техніки України

Народився 20 листопада 1946 р. у с. Милаївка Беловського району Курської області (Російська Федерація). У 1960–1965 рр. навчався в Кучеровському сільськогосподарському технікумі, який закінчив з відзнакою. У 1968–1973 рр. навчався у Харківському сільськогосподарському інституті ім. В.В. Докучаєва, який закінчив з відзнакою і вступив до аспірантури Інституту рослинництва, селекції і генетики імені В.Я. Юр'єва за фахом «генетика». Проїшовши бездоганну студентську і наукову підготовку під керівництвом всесвітньо відомих вчених, таких як Марта Ансівна Ільїнська-Центилович, Микола Васильович Проскурнін, Михайло Архипович Бобро, Володимир Сергійович Цибулько, Віктор Григорович Вольф, Віталій Тимофійович Манзюк та ін., він увібрав у себе все позитивне і нове, що притаманне вітчизняній школі вчених і вплив його у життя наукового колективу Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва, який має 110-річну історію. Впроваджуючи інноваційні розробки власної гетерозисної селекції соняшнику, В.В. Кириченку вдалося створити не тільки умови праці для величезного наукового колективу, а і матеріально-технічну базу, яка вдосконалюється щорічно, завдяки вкладанню матеріальних ресурсів, надбаних за рахунок широкого впровадження як в Україні, так і за її межами.

В 1979 р. захистив дисертацію на здобуття ступеня кандидата біологічних наук, в 2002 р. – доктора сільськогосподарських наук. У 2003 р. В.В. Кириченка обрали членом-кореспондентом Національної

академії аграрних наук. В 2004 р. йому присвоєно звання професора. В 2007 р. його обрано академіком Національної академії аграрних наук за спеціальності селекція рослин. Як професор він проводить велику роботу зі студентами-практикантами Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва, Харківського технічного університету сільського господарства ім. Петра Василенка і аспірантами свого рідного інституту.

Разом з співробітниками ним створено понад 100 гібридів соняшнику різних типів за вегетаційним періодом і складом насичених та ненасичених жирних кислот. У 2007 р. Президія НААН доручила йому координацію НТП «Олійні культури. Соняшник», в результаті якої до державного випробування від Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва і Селекційно-генетичного інституту передано 5 гібридів соняшнику. З 2008 р. В.В. Кириченко – співкоординатор НТП «Біосировина». На даний час є координатором ПНД «Соняшник».

Під його керівництвом і безпосередньої участі розроблена перша в Україні «Комплексна програма розвитку Харківської області у 2011–2015 рр. та на період до 2020 року», що є прикладом інвестиційно-інноваційного розвитку для областей України. Він розширює міжнародне наукове співробітництво та впроваджує розробки інституту в Казахстані, Білорусі, Вірменії, Туреччині, країнах ЄС, що підтримує високий імідж вітчизняної аграрної науки.

В.В. Кириченку вдалося створити не тільки свою власну наукову школу (він підготував 6 докторів та 17 кандидатів наук), а й молоду за віком наукову школу з генетики, селекції і насінництва польових культур. Результати його досліджень опубліковано в книгах, монографіях, збірниках, рекомендаціях. Ним надруковано більш як 400 наукових праць. Сьогодні він головний редактор трьох фахових наукових видань: «Селекція і насінництво», «Генетичні ресурси рослин», «Вісник ЦНЗ Харківської області», редактор періодичних видань «Heliа», «Масличные культури». Є головою спеціалізованої вченої ради Д 64.366.01 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) сільськогосподарських наук за спеціальностями 06.01.05 «Селекція і насінництво» та 06.01.09 «Рослинництво». За його авторства та сприяння, розроблені та подані до Міністерства АПіП України наукові програми «Рослинний білок», «Яра пшениця України», «Тритікале України», «Соняшник».

За активну та плідну працю В.В. Кириченко нагороджений орденами «За заслуги» III і II ступенів, у 2004 р. йому присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України». Він

відзначений Харківською облрадою орденом «Слобожанська слава», неодноразово відмічений відзнакою «Ділова людина року», «Харків'янин 2005 року», «Слов'янська честь», має бронзові і срібні медалі лауреата ВДНГ СРСР, срібні і золоті медалі салону «Новий час». Його гібриди соняшнику відзначені нагородами «Кращий товар року». У 2005 р. він визнаний «Кращим селекціонером». У 2007 і 2008 роках УПЦ нагородила В.В. Кириченка срібним і золотим орденами «За патріотизм» II і I ступеня. Президія НАН України у 2006 р. визнала його лауреатом премії ім. В.Я. Юр'єва. У 2008 р. нагороджений відзнакою голови ХОДА «За рекордний урожай 2008 року». В 2010 р. присуджено премію Української академії аграрних наук «За видатні досягнення в аграрній науці». В 2014 р. став лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки 2013 року, має ряд міжнародних нагород.

Віктор Васильович бере постійну участь у роботі спеціалізованої ради інституту і обирався членом експертної ради ВАК України. Він є членом Президії НААН України і міжнародної асоціації з питань селекції і насінництва соняшнику. 17 років він займав посаду директора Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва.

З 1973 р., ось вже 47 років В.В. Кириченко працює в інституті та займається розробкою теоретичних основ селекції і генетики соняшнику і впровадженням їх в селекційну практику. Його постійний пошук у науці забезпечив йому заслужену повагу серед наукової громадськості і працівників агропромислового комплексу.